

Opetushallituksen lausuntopyyntö (OPH-859-2023) kasvatusta ja ohjausalan perustutkinnon perusteiden luonnoksesta

Tampereen kaupungin lausunto Opetushallituksen lausuntopyyntöön.

Tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyys, selkeys ja ymmärrettävyys

Perusteluonnoksen Varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamisalan ammattitaitovaatimuksissa on tuotu selkeästi ja ymmärrettävästi esiin työntekijältä edellytettävät taidot. Osaaminen on jaoteltu riittävän konkreettisiin osatekijöihin, joiden avulla valmistuva opiskelija ymmärtää ja hahmottaa omat vastuunsa työntekijänä työyhteisössä.

Varhaiskasvatuksessa työskennellään lapsiryhmissä lähes poikkeuksetta moniammatillisissa tiimeissä. Siksi tiimityötaitojen ja -osaamisen tulee näkyä vahvemmin perusteissa. Lasten tuen osalta lainsäädäntö on muuttunut vuonna 2022 velvoittaen jokaista työntekijää ottamaan vastuuta tuen toteuttamisesta. Kaikissa ammattiryhmissä on vahvistettava osaamistasoa tuen osalta. Lisäksi Perusteluonnoksen pakollisissa tutkinnon osissa tulee huomioida riittävästi esiopetuksessa tarvittavat taidot ja osaaminen. Tämä on tärkeää tulevaisuuden kannalta, mikäli esiopetus laajenee kaksivuotiseksi kattamalla myös jo viisivuotiaat.

Kasvatusta ja ohjausalan osaamisen osoittamisen työympäristöiksi riittävät ensisijaisesti varhaiskasvatuksen ympäristöt, jotta osaaminen voidaan hankkia, osoittaa ja arvioida työelämän tehtävissä ja prosesseissa erilaisilla työpaikoilla.

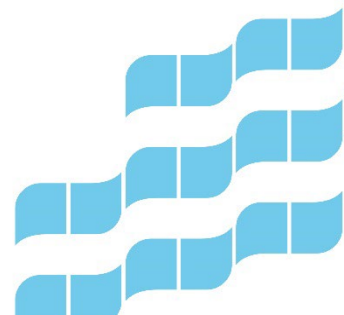
Varhaiskasvatussuunnitelman perusteen 2022 mukaisten termien tulee näkyä tutkinnon perusteiden tutkinnon osien käsitteissä. Tarkennusta kaipaavat muun muassa: varhaiskasvatussuunnitelman tukea koskeva kuvaus, varhaiskasvatustilain mukaista ilmoitusvelvollisuutta koskeva muotoilu opiskelijan osaamisen kannalta sekä varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelmaa koskevien ammattitaitovaatimusten kuvaus.

Tutkinnon muodostumisesta ja tutkinnon osien sisällöstä

Perusteluonnoksessa tutkinnon muodostuminen on kuvattu aiempiin perusteisiin verrattuna selkeämmin. Myönteistä on, että lasten kehityksen ja oppimisen tuki on huomioitu hyvin sekä lisätty painotusta pakollisiin tutkinnon osiin. Valinnaisten tutkinnon osien laajuuden yhtenäistäminen 15 osaamispisteeseen on hyvä asia.

Perusteluonnoksessa ammattitaitovaatimukset toistuvat täysin identtisinä eri tutkinnon osissa. Tätä tulee tarkentaa, jotta tutkinnon osien keskeinen sisältö suhteessa muihin tutkinnon osiin selkiytyy. Tämä tulee esille muun muassa tutkinnon osien ”Nuoren kasvun ja hyvinvoinnin edistäminen” ja ”Osallisuuden tukeminen ja sosiaalinen vahvistaminen” ammattitaitovaatimuksissa.

Seuraavassa kommentit ja muutosehdotukset tutkinnon osien sisällöistä tutkinnon osittain.

Ammatillinen kohtaaminen kasvatus- ja ohjausalalla tutkinnon osa, 20 osp:

Ammatillinen vuorovaikutus:

- "noudattaa hyviä käytöstapoja ja kunnioittavan kohtaamisen periaatteita" -> noudattaa hyviä käytöstapoja ja kunnioittavaa kohtaamista
- "käyttää dialogisuutta vuorovaikutuksessa" -> käyttää ammatillista vuorovaikutusta

Hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen

- "huomioi asiakkaiden fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia erityistarpeita" -> huomioi asiakkaiden fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia tarpeita
- "toteuttaa lääkehoitosuunnitelmaa työnkuvansa ja vastuidensa mukaisesti" -> tuntee lääkehoitosuunnitelman ja vastuunsa
- "huomioi toiminnassaan asiakkaiden ruokavaliot". Ehdotetaan poistettavaksi.

Kasvatus- ja ohjausalan työtehtävissä työskentely

- "käyttää kasvatus- ja ohjausalan välineitä ja ohjaustapoja". Nämä on tarkoituksenmukaista jakaa kahdeksi ammattitaitovaatimukseksi.

Yksilön, ryhmän ja yhteisön ohjaaminen tutkinnon osa, 35 osp:

Ohjaajana toimiminen

- "Toimii ohjattavien kanssa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteiden mukaan" -> toimii ohjattavien kanssa yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti
- "Osallisuuden periaatteiden mukaan toimiminen" Ehdotetaan poistettavaksi, koska tulee Osallisuuden tukeminen ja sosiaalinen vahvistaminen tutkinnon osassa
- "Toimii hyödyntäen tietoa yleisimmistä kasvun ja tuen tarpeista". Päällekkäisyyttä "Ammatillinen kohtaaminen kasvatus- ja ohjausalalla" tutkinnon osan kanssa. Sisältö tulee esiin "Turvallisuus ohjaustyössä" ammattitaitovaatimuksen kohdalla.

Ohjauksen menetelmien käyttäminen

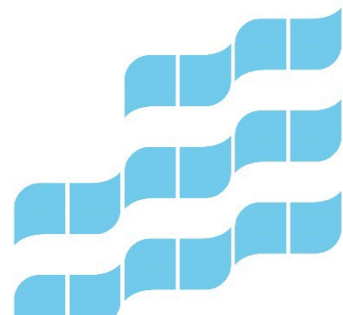
- "Käyttää toiminnallisia ohjauksen menetelmiä huomioiden esteettömyyden" -> Huomioi esteettömyyden kaikissa toiminnoissa
- "Suunnittelee ja toteuttaa toimintaa esteettisen ja viihtyvyyttä edistävien periaatteiden mukaisesti" -> suunnittelee ja toteuttaa toimintaa huomioiden esteettisyyden ja viihtyvyyden
- "Ennaltaehkäisee kiusaamista, häirintää, syrjintää ja väkivaltaa sekä puuttuu niihin". Ehdotetaan lisättäväksi "työyhteisön käytänteiden" mukaisesti.

Projektityössä toimiminen

Ehdotetaan koko ammattitaitovaatimus siirrettäväksi "Osallisuuden tukeminen ja sosiaalinen vahvistaminen" tutkinnonosaan lisäyksellä "Kartoittaa kohderyhmän tarpeen projektimaiselle toiminnalle".

Turvallisuus ohjaustyössä

- "hyödyntää tietoa turvallisuusmääräyksistä ja työturvallisuudesta". Ehdotetaan lisäystä "Työpaikan säädösten ja määräysten mukaisesti"

Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen tutkinnon osa, 40 osp:

Lapsen hyvinvoinnin edistäminen

- ”toimii varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti” -> Tuntee varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman
- ”opiskelija toimii ensiaputilanteissa ”-> Opiskelija osaa toimia ensiaputilanteessa oikein

Hyvä, että on huomioitu hyvin lapsen kielen kehityksen keskeiset osa-alueet.

Ensisijaisena osaamisen osoittamisen työympäristönä tulee olla varhaiskasvatuksen ympäristöt tai toissijaisesti päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttaminen tutkinnon osa, 35 osp:

Varhaiskasvatusta ohjaavan lainsäädännön, määräysten, suositusten ja ohjeiden noudattaminen

- ”käyttää työssään tietoa kaksikielisestä varhaiskasvatuksesta, vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan ja erityiseen katsomukseen perustuvasta varhaiskasvatuksesta” -> käyttää työssään tietoa vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan perustuvasta varhaiskasvatuksesta.

Osallisuuden edistäminen

- ”suunnittelee, toteuttaa, dokumentoi ja arvioi toimintaa yhdessä lasten kanssa” Ehdotetaan lisäystä ”ja tiimin kanssa”

Ensisijaisena osaamisen osoittamisen työympäristönä tulee olla varhaiskasvatuksen ympäristöt tai toissijaisesti päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit.

Perheiden kanssa toimiminen ja monialainen yhteistyö tutkinnon osa, 20 osp: Tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset ovat vaativia perustutkinto-opiskelijalle ja haastavia toteuttaa varhaiskasvatuksen toimintaympäristöissä.

Tampere 27.3.2023

Tampereen kaupunki

Elinvoiman- ja kilpailukyvyyn palvelualue

Pekka Salmi
apulaispormestari

